

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/9/2017
Identifikačné číslo spisu: 6015201291
Dátum vydania rozhodnutia: 09.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6015201291.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: F. B., nar. XX. P. XXXX, bytom L. R. Č.. XXXX/X, A., Č. B., zastúpenej právnym zástupcom JUDr. Petrom Šramkom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Brezne, Moyzesova č. 12, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava, o výšku úrazovej renty, o invalidný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/300/2015-36 z 1.decembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/300/2015-36 z 1.decembra 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a), c) a d) O.s.p. rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 8. septembra 2015, ktorým odporkyňa podľa § 263 ods. 1, § 112 ods. 2 a 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení odňala navrhovateľke od 4. októbra 2015 dovtedy vyplácaný invalidný dôchodok; podľa § 70 ods. 1 a § 82 zákona o sociálnom poistení jej od 4. októbra 2015 priznala invalidný dôchodok vo výške 193,90 EUR mesačne a podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení konštatovala, že od 16. júla 2015 zaniká nárok navrhovateľky na čiastočný invalidný dôchodok vo výške 128,40 EUR mesačne, pretože je nižší než priznaný invalidný dôchodok vo výške 193,90 EUR mesačne.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia a postupu, ktorý mu predchádzal a v rozsahu podaného odvolania, dospel k záveru, že odporkyňa bez právneho základu posudzovala zdravotný stav navrhovateľky podľa medicínskych a zákonných kritérií upravených v zákone o sociálnom poistení a nesprávne rozhodla o priznaní invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení. Keďže bola navrhovateľka uznaná invalidnou podľa zákona o sociálnom zabezpečení a bol jej aj vyplácaný invalidný dôchodok podľa tejto právnej normy, v súlade s ust. § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení mala odporkyňa posudzovať zdravotný stav navrhovateľky a jej nárok na vyplácanú dôchodkovú dávku priznanú podľa zákona o sociálnom zabezpečení naďalej podľa

zákona o sociálnom zabezpečení. Pokiaľ napadnutým rozhodnutím navrhovateľke priznala invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení bez toho, aby navrhovateľka o priznanie tejto dôchodkovej dávky požiadala, vychádzalo jej rozhodnutie z nesprávneho právneho posúdenia, preto ho v tejto časti krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. zrušil.

Súd zároveň konštatoval, že nedostatky v posúdení zdravotného stavu navrhovateľky boli dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia podľa § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. pre jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov, pretože posudok posudkového lekára, ktorý bol podkladom pre vydanie napadnutého rozhodnutia neposkytol dostatok odborných vecných argumentov, týkajúcich sa zlepšenia zdravotného stavu navrhovateľky a zostávajúceho pracovného potenciálu tak, aby bolo možné konštatovať, že jej zdravotný stav bol posúdený úplne a správne, na základe všetkých dostupných dôkazov, tj. aj odborných vyjadrení ošetrojúceho onkogynekológa navrhovateľky a to vo vzájomných súvislostiach a tak, aby doporučená pracovná činnosť navrhovateľky jej zhoršený zdravotný stav negatívne neovplyvňovala.

Okrem toho súd vytykal také nedostatky v postupe odporkyne, ktoré odôvodňovali zrušenie jej rozhodnutia podľa § 250j ods. 2 písm. c) O.s.p. teda, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci.

Odporkyňa napadla predmetný rozsudok odvolaním, ktorým vyjadrila nesúhlas s právnym názorom krajského súdu. Namietala záver súdu, podľa ktorého „ keďže bola navrhovateľka uznaná invalidnou podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení a bol je aj vyplácaný invalidný dôchodok podľa tejto právnej normy, v súlade s ustanovením § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. mala odporkyňa posudzovať zdravotný stav navrhovateľky a jej nárok na vyplácanú dôchodkovú dávku priznanú podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení naďalej podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení „ s poukazom na to, že pod vplyvom rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu (4 So/131/2008 z 28.apríla 2009) a tiež krajských súdov (KS v Žiline č.k. 24Sd/264/2012-30 a 24sd/220/2012-82) bol zmenený postup Sociálnej poisťovne pri posudzovaní zdravotného stavu poberateľov týchto dôchodkov tak, že zdravotný stav poberateľov čiastočného invalidného dôchodku alebo invalidného dôchodku priznaného pred 1. januárom 2004 a vyplácaného v sume určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 je potrebné vždy, teda aj vtedy, ak sa invalidita posudzuje na základe zročnej kontrolnej lekárskej prehliadky, posudzovať aj podľa zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Odporkyňa trvala na tom, že nárok navrhovateľky na invalidný dôchodok bol posúdený správne a v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie zo dňa 8. septembra 2015 ako vecne správne potvrdil s tým, že odporkyňa nie je povinná uhradiť trovy konania vo výške 342,87 EUR.

Navrhovateľka vo svojom vyjadrení prostredníctvom právneho zástupcu označila podané odvolanie za nedôvodné, súhlasila s výrokom aj odôvodnením rozsudku a pripomenula, že už existencia len jedného zo súdom uvádzaných dôvodov je predpokladom na zrušenie rozhodnutia. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoji s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru o potrebe zrušenia napadnutého rozsudku. Preto postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) v spojení s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z nasledujúcich dôvodov.

Krajský súd svoj záver o dôvodnosti zrušenia preskúmaného rozhodnutia oprel o zistenie, že napadnuté rozhodnutie odporkyne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 250j ods. 2 písm. a) O.s.p.), zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci § 250j ods. 2 písm. c) O.s.p. a zároveň je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p..

Podľa § 250j ods. 2 O.s.p. súd zruší napadnuté rozhodnutie správneho orgánu a podľa okolností aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vráti vec žalovanému správne mu orgánu na ďalšie konanie, ak po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v medziach žaloby dospel k záveru, že

- a) rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci,
- b) zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie, je v rozpore s obsahom spisov,
- c) zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci,
- d) rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov,
- e) v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

I napriek zjavnej snahe súdu prvého stupňa o objektívne posúdenie napadnutého rozhodnutia a postupu odporkyne pri jeho vydaní vo veci trvania nároku navrhovateľky na čiastočný invalidný dôchodok, jeho záver o zrušení napadnutého rozhodnutia z viacerých zákonných dôvodov zároveň vyvoláva dôvodné pochybnosti o presvedčivosti a zrozumiteľnosti výroku jeho rozhodnutia, čím zaťažil svoje rozhodnutie vadou, ku ktorej odvolací súd musel prihliadnuť ex offio v zmysle ust. § 212 ods. 3 O.s.p.

Je nepochybné, že podrobiť súdnemu prieskumu možno len rozhodnutie en bloc preskúmateľné t.j. z hľadiska skutkového ako aj právneho. Pri aplikácii niektorého v zákone vymenovaných jednotlivých zrušovacích dôvodov je nevyhnutné prihliadnuť i na vnútornú logiku ich hierarchie. Ako zrušujúci dôvod tak má logicky prednosť nepreskúmateľnosť rozhodnutia, ktorá zo svojej podstaty bráni tomu, aby súd mohol preskúmať zákonnosť a správnosť záverov, ku ktorým správny orgán dospel, pretože preskúmanie (samotným súdom konštatovaného) „nepreskúmateľného“ rozhodnutia je pojmovy nemožné, pred vadou spočívajúcou v nedostatkoch v zistení skutkového stavu, pretože výsledkom konania, v ktorom je skutkový stav zistený riadne, by mohlo byť úplne iné rozhodnutie. Preto pokiaľ krajský súd konštatoval nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov (§ 250j ods. 2 písm. d) O.s.p.) ako aj také zistenie skutkového stavu v správnom konaní, ktoré nepostačuje na posúdenie veci § 250j ods. 2 písm. c) O.s.p. , nemôže zároveň relevantným spôsobom vysloviť právny názor vo veci samej, čomu bráni práve prekážka nepreskúmateľnosti (a „neposúdiťteľnosti“) veci.

Nezohľadnenie tejto zásady spôsobuje, že samotný výsledný efekt vyjadrený vo forme zrušujúceho výroku obsahujúce popri sebe viaceré zrušovacie dôvody (vo vzťahu k jednému rozhodnutiu) je rozporuplný a zmätočný, čomu nasvedčuje i nejednoznačnosť v otázke prípustnosti odvolania voči rozsudku s výrokom s takto kumulovanými zrušujúcimi dôvodmi, s ktorými zákon rozdielnym spôsobom spája otázku prípustnosti resp. neprípustnosti odvolania. Kým proti rozsudku zrušujúcemu rozhodnutie správneho orgánu z dôvodov podľa § 250j ods. 2 písm. c) a d) O.s.p. odvolanie nie je prípustné, proti rozsudku zrušujúcemu rozhodnutie správneho orgánu z dôvodu podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. možno podať odvolanie, čo súd prvého stupňa síce formálne rozlíšil v poučení svojho rozsudku, avšak bez zohľadnenia skutočnosti, že takto sú v zákone vymenované len jednotlivé zrušovacie dôvody, ktorých kumulácia sa však v niektorých prípadoch vo vzťahu k jedinému preskúmanému rozhodnutiu vylučuje.

Skutočnosť, že proti zrušujúcim dôvodom spočívajúcim v nepreskúmateľnosti rozhodnutia a v zistení skutkového stavu nedostačujúcim na posúdenie veci nie je prípustné odvolanie (kde je tak zo zákona vylúčená možnosť ingerencie odvolacieho súdu) a teda záveru súdu prvého stupňa o týchto otázkach sa priznáva charakter nespochybniteľnosti a preto treba z neho vychádzať, bráni (na čo mal prihliadnuť už krajský súd) logicky aj odvolaciemu súdu zaujať záväzný právny názor k meritu veci (čoho sa dožadovala odporkyňa na základe jediného prípustného odvolacieho dôvodu). Ide tak o následok postupu, ktorý možno považovať za odňatie možnosti odporkyne konať pred súdom.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia správneho orgánu je zo samotnej podstaty tohto pojmu spätá so súdnym prieskumom takého rozhodnutia. K tomu, aby súd konštatoval nepreskúmateľnosť rozhodnutia nie je potrebná námietka žalobcu (§ 250i ods. 3 O.s.p.). Nepreskúmateľnosť rozhodnutia totiž logicky neumožňuje súdu, aby rozhodnutie preskúmal v medziach žalobných dôvodov; k tejto vade je preto súd

oprávnený a súčasne povinný prihliadnúť z úradnej povinnosti. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že napadnuté správne rozhodnutie je nepreskúmateľné, zruší ho, bez toho, aby sa vecne zaoberal námietkami žalobcu (obdobne v rozsudku NSS sp. zn. 3 As 6/2004 z 08.03.2005 „pokiaľ súd dospel k záveru o nepreskúmateľnosti rozhodnutia, uvedie iba dôvody, pre ktoré považuje rozhodnutie za nepreskúmateľné, pričom ďalšie námietky už nepreskúma“).

Skutočnosť, že súdu pri posúdení rozhodnutia napriek jeho zisteniu a konštatovaniu „nepreskúmateľnosti“, tvrdená vada rozhodnutia nebránila v jeho ďalšom preskúmaní, vyvoláva dôvodné pochybnosti o správnosti záverov súdu. Ústavný súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že „všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver.“ (napr. I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08). Pokiaľ súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu konštatuje jeho nepreskúmateľnosť, ide nesporne ide o takú vadu, ktorá bráni správne súdu napadnuté rozhodnutie správneho orgánu preskúmať v merite veci. Ak však súd na jednej strane konštatuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia správneho orgánu a na strane druhej pokračuje v jeho preskúmaní, zaťažuje aj svoje rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti pre jeho nezrozumiteľnosť, nakoľko takýto postup (spočívajúci v následnom prieskume rozhodnutia) je v zjavnom rozpore s prv prijatým záverom o nemožnosti preskúmať rozhodnutie správneho orgánu.

V súvislosti s vyššie uvedeným je potrebné dbať na to, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04).

S poukazom na vyššie citovanú judikatúru, ktorej sa pridrižiava aj odvolací súd, už len tento dôvod vytvára dostatočný predpoklad pre zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa a vrátenia mu veci späť, pretože napriek konštatovaniu nepreskúmateľnosti rozhodnutia, toto i tak preskúmal a zaoberal sa aj ďalšími námietkami navrhovateľa (pričom nemožno zohľadniť, že prípadne len tými, u ktorých to nebolo vylúčené pre nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nezrozumiteľnosť, čo je však protirečivé, keďže podľa názoru odvolacieho súdu selektívny prieskum bez bezprostredného vzťahu k „nepreskúmateľnému“ a „neposúdiťelnému“ rozhodnutiu ako celku, objektívne vykonať nemožno) a zaujal tak svoje stanovisko aj k veci samej, čo predstavuje rozpor (obdobne v rozsudku NSS sp. zn. 4 Ads 102/2006-38 z 31.05.2007).

Podľa § 212 ods. 3, 4 O.s.p. na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolací súd môže rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť, aj keď sa navrhuje zmena, a naopak.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na uvedené skutočnosti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 246c ods. 1 O.s.p. a § 221 ods. 1 písm. f) v spojení s § 212 ods. 3, O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.)

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.